

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ

Κείμενο

Βαριά η σκιά του αναλφαβητισμού

Κείμενο του εκπαιδευτικού Νίκου Τσούλια, το οποίο δημοσιεύτηκε στην εκπαιδευτική ενημερωτική ιστοσελίδα Alfavita στις 31.10.2016 – συντομευμένο και διασκευασμένο για τις ανάγκες της αξιολόγησης.

[...] Ο αναλφαβητισμός είναι η άμεση προσβολή του προσώπου του ανθρώπου από κάθε λογής σύστημα εξουσίας που διατηρεί και αναπαράγει γενικότερα τις ανισότητες στην εκπαίδευση. Έχουμε άραγε αναλογιστεί τι σημαίνει να είσαι αναλφάβητος και ποια είναι η αίσθηση του αναλφάβητου για τη συμμετοχή του στον σύγχρονο κόσμο; Ποιες μπορεί να είναι οι διανθρώπινες, οι κοινωνικές και οι οικονομικές σχέσεις του; Πώς μπορεί να βρει εργασία και πώς μπορεί να συμμετέχει στα πολιτισμικά αγαθά;

[...] Η UNESCO (27.11.1978) έχει διαμορφώσει έναν ορισμό με τον οποίο θεωρεί ως «αναλφάβητα τα άτομα που δεν είναι ικανά να διαβάσουν και να γράψουν κατανοώντας μια απλή και σύντομη έκθεση γεγονότων σχετική με την καθημερινή τους ζωή» και έχει καθιερώσει την 8^η Σεπτεμβρίου από το 1966 ως Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη του Αναλφαβητισμού.

[...] Ωστόσο, σήμερα έχει διευρυνθεί η τυπολογία του αναλφαβητισμού, έτσι ώστε να περιλάβει ολόκληρο το φάσμα του. Συγκεκριμένα, προσδιορίζονται οι εξής μορφές αναλφαβητισμού:

α. Ο οργανικός αναλφαβητισμός ως πλήρης στέρηση στοιχειωδών γνώσεων γραφής, ανάγνωσης, βασικών αριθμητικών πράξεων και κατανόησης απλών μορφών προφορικού λόγου σε θέματα της καθημερινής ζωής.

β. Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός ως απώλεια της ικανότητας ενός ατόμου, που έχει παρακολουθήσει την υποχρεωτική εκπαίδευση, να κατανοεί με επάρκεια τον προφορικό και γραπτό λόγο, να διατυπώνει με σαφήνεια τη σκέψη

του, να κάνει αφαιρετικούς συνειρμούς, να αναπτύσσει κριτική σκέψη, να εκμεταλλεύεται ευκαιρίες για βελτίωση των γνωστικών του δεξιοτήτων.

γ. Ο τεχνολογικός ή ψηφιακός αναλφαβητισμός, καθώς οι ενήλικες δεν μπορούν να χειριστούν ή δε διαθέτουν πόρους, για να προμηθευτούν ηλεκτρονικές, ψηφιακές ή ηλεκτρικές συσκευές βελτιώνοντας έτσι τις προσωπικές και επαγγελματικές τους δεξιότητες.

δ. Ο αναλφαβητισμός ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, ο οποίος είναι εικονικός, συνδέεται με τις δυσκολίες επικοινωνίας που δεν οφείλονται στις οριακές γνωστικές τους δεξιότητες, αλλά στην αδυναμία του εκπαιδευτικού και αξιακού μας συστήματος να διακρίνει, να αποδεχτεί και να διαχειριστεί την ετερότητα. Τα άτομα με αναπηρία, τα παιδιά των Τσιγγάνων ή μειονοτικών ομάδων δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στη γνώση, οι οικονομικοί μετανάστες δεν μπορούν να χειριστούν την ελληνική γλώσσα και να κατανοήσουν την ελληνική κουλτούρα, μεταξύ νέων και ενηλίκων υπάρχει δυσκολία στην επικοινωνία, καθώς χρησιμοποιούν διαφορετικούς λεκτικούς κώδικες.

[...] Στη χώρα μας η οικονομική κρίση θα ενισχύσει το όλο φαινόμενο του αναλφαβητισμού, αφού α) οι κοινωνικές ανισότητες θα χρωματιστούν ακόμα πιο έντονα μέσα στους εκπαιδευτικούς θεσμούς και β) όλες οι μορφές της αντισταθμιστικής εκπαίδευσης μαραίνονται ή και εξαλείφονται πλήρως. Και επειδή περισσεύουν οι διαπιστώσεις ακόμα και στα πιο έντονα κοινωνικά προβλήματα και επειδή περισσεύουν όλο και πιο πολύ οι αναγωγές των πάντων στη σφαίρα της πολιτικής, θεωρώ ότι σε ένα τόσο σοβαρό εκπαιδευτικό και κοινωνικό ζήτημα, όπως είναι ο αναλφαβητισμός, πρέπει ιδιαίτερα οι θεσμικοί παράγοντες (λ.χ. οι ομοσπονδίες των εκπαιδευτικών) να προτείνουν και να δίνουν λύσεις [...].

Θέμα 2β

Στο κείμενο χρησιμοποιείται ευρέως το τρίτο ρηματικό πρόσωπο. Ωστόσο, στην τελευταία παράγραφο ο συγγραφέας επιλέγει να χρησιμοποιήσει πρώτο ενικό πρόσωπο. Πώς ερμηνεύεις την εναλλαγή αυτή ανάμεσα στα ρηματικά πρόσωπα;

Θέμα 3

Ο συγγραφέας διατυπώνει στην αρχή του κειμένου του το εξής ερώτημα: *«Έχουμε άραγε αναλογιστεί τι σημαίνει να είσαι αναλφάβητος και ποια είναι η αίσθηση του αναλφάβητου για τη συμμετοχή του στο σύγχρονο κόσμο;»* Να διατυπώσεις τις σκέψεις σου για το ερώτημα αυτό γράφοντας ένα άρθρο 250 περίπου λέξεων, το οποίο θα δημοσιευτεί στο ηλεκτρονικό περιοδικό που εκδίδει το σχολείο σου. Μπορείς να αξιοποιήσεις δημιουργικά ιδέες από το κείμενο που διάβασες.

Μονάδες 40